

ตอนที่ ๒

ส่วนที่ ๔

การก่อตั้งขบวนการต่อต้านญี่ปุ่นและเสรีไทย

๔.๑

จิตสำนึกของคนไทยส่วนมากที่ประสบแก่ตนเอง และที่ทราบว่ชาติถูกญี่ปุ่นรุกราน

ส่วนมากของคนไทยรักชาติ ซึ่งอยู่ในประเทศไทยที่ประสบแก่ตนเองว่าชาติถูกญี่ปุ่นรุกรานก็ดี และส่วนมากของคนไทยรักชาติซึ่งอยู่ในต่างประเทศที่ทราบว่ชาติไทยถูกญี่ปุ่นรุกรานก็คือนั้น ย่อมเกิดจิตสำนึกที่จะต่อสู้ผู้รุกรานเพื่อกอบกู้เอกราชอธิปไตยสมบูรณ์ของชาติ

ในระหว่างที่ข้าพเจ้าประชุม ค.ร.ม. ตอนบ่ายของวันที่ ๘ ธ.ค. กองทหารญี่ปุ่นจากพระตะบองก็ได้เคลื่อนเข้ามากรุงเทพฯ แล้ว ดังปรากฏความที่รายงานในคณะ ร.ม.ต. ได้บันทึกไว้ ซึ่งข้าพเจ้าได้นำลงพิมพ์ไว้ในส่วนที่ ๒ นั้น เมื่อเสร็จการประชุม ค.ร.ม. เวลา ๑๑.๕๕ น. แล้ว ข้าพเจ้าได้นั่งรถยนต์กลับบ้านสังเกตเห็นประชาชนไทย ๒ ฟากถนนได้ยืนชุมนุมกันอยู่เป็นจำนวนมากด้วยน้ำตาไหลอันเป็นสภาพตรงกับที่หนังสือพิมพ์อเมริกัน Washington Times Herald (วอชิงตันไทมส์ ฮีรัลด์) ฉบับวันที่ ๑๘ ธ.ค. ได้ลงพิมพ์จากรายงานของผู้สื่อข่าว น.ส.พ. นั้นที่ได้เสด็จออกจากประเทศไทยส่งไปให้ มีความดังต่อไปนี้

"The Thailanders, shocked by news of the surrender, wept as they stood dazed in the streets."

แปลเป็นไทยว่า

"ชาวไทยได้ทราบข่าวยอมจำนนญี่ปุ่นด้วยความตกตะลึง และพากันยืนนั่งงันในถนนด้วยน้ำตานอง"

เมื่อข้าพเจ้ากลับบ้านแล้วก็พบเพื่อนหลายคนที่มาคอยอยู่ อาทิ หลวงบรรณกรโกวิท (เปาว์ จักกะพาก), นายสงวน ตูลารักษ์, นายจำกัฒ พลาญกูร นายวิจิตร กุศลิตานนท์, นายเตียง ศิริขันธ์, นายถวิล อุดล, ม.ล.กรี เดชาติวงศ์ (หลวงเดชาติวงศ์รวาวัฒน์) ฯลฯ เพื่อนที่มาพบนั้นก็ชี้แจงถึงความรู้สึกของตนเองและของราษฎรส่วนมากที่ได้ประสบเห็นภาพที่กองทหารญี่ปุ่นซึ่งเป็นทหารต่างด้าวได้เข้ามารุกรานประเทศไทย และการที่ราษฎรไทยได้หลังน้ำตานันมิใช่เพราะความขลาดหรือกลัวตาย หากหลังน้ำตาเพราะ "เจ็บใจ" และ "แค้นใจ" ทว่า "เจ็บใจ" นั้นก็เพราะถูกต่างชาติรุกราน ทว่า "แค้นใจ" นั้นก็เพราะรัฐบาลไม่ทำตามที่ได้โฆษณาเรียกร้องทั้งทางหนังสือพิมพ์และทางวิทยุกระจายเสียงให้ราษฎรเสียสละต่อสู้ผู้รุกราน คือ เมื่อสู้ทางอาวุธไม่ได้ ก็ให้เผาอาคารบ้านเรือน ชุ้งฉาง ก่อนที่ศัตรูเข้ามารุกให้เหลือแต่แผ่นดินเท่านั้นที่ศัตรูจะยึดเอาไปได้ ดังที่รัฐบาลตั้งคำขวัญว่า "ให้ศัตรูยึดได้แต่ปืนฟ้า" อีกทั้งโฆษกของรัฐบาลโฆษณาให้ใช้อาวุธทุกชนิดที่พลเมืองมีอยู่ เช่น ปืน, ดาบ, หอก, หลาว, ฯลฯ รวมทั้งสัตว์และพืชที่มีพิษ เช่น งู, ตะขาบ, แมลงป่อง, ผีภุมามู๋ ฯลฯ (ผู้ที่มิชีวิตอยู่ปัจจุบันซึ่งฟังวิทยุกระจายเสียงของรัฐบาลสมัยนั้นคงระลึกถึงได้) แต่เมื่อถึงคราวญี่ปุ่นรุกรานเข้ามาจริง ๆ ทหารตำรวจและราษฎรที่ชายแดนก็ได้พร้อมกันเสียสละชีวิตต่อสู้ญี่ปุ่น แต่รัฐบาลก็ยอมญี่ปุ่นโดยไม่ทำตามที่ตนชักชวนเรียกร้องให้ราษฎรต่อสู้

เพื่อนที่ร่วมปรึกษาหารือขณะนั้นเห็นว่าราษฎรไม่อาจหวังพึ่งรัฐบาลว่าจะรักษาเอกราชและอธิปไตยของชาติไทยให้สมบูรณ์อยู่ได้ คือ จะต้องยอมตามคำเรียกร้องของญี่ปุ่นมากยิ่งขึ้น จนกระทั่งนำประเทศชาติเข้าผูกพันกับญี่ปุ่นอย่างเต็มตัว

เมื่อได้ปรึกษาหารือกันพอสมควรแล้ว ผู้ที่มาประชุมวันนั้นได้ตกลงพลีชีพเพื่อชาติเพื่อกอบกู้เอกราชอธิปไตยสมบูรณ์ของชาติไทย เพื่อการนั้นจึงตกลงจัดตั้ง "องค์การต่อต้านญี่ปุ่น" ประกอบด้วยคนไทยที่รักชาติทุกชนชั้น วรณะ ทั้งที่อยู่ในประเทศไทยและที่อยู่ในต่างประเทศ ที่ประชุมได้มอบภาระให้ข้าพเจ้าเป็นหัวหน้าและกำหนดแผนการปฏิบัติต่อไป

๔.๒

ภารกิจ ๒ ด้านขององค์การต่อต้านผู้ป่วน

องค์การ ฯ มีภารกิจที่จะต้องปฏิบัติ ๒ ด้าน ประกอบกันคือ

(๑) ต่อสู้ผู้ป่วนผู้รุกราน โดยพลังของคนไทยผู้รักชาติ และร่วมกับ สัมพันธมิตรสมชั้นัน

(๒) ปฏิบัติการเพื่อให้สัมพันธมิตรรับรองว่า เจตนาจริงของ ราษฎรไทยไม่เป็นศัตรูต่อสัมพันธมิตร

ภายหลังที่รัฐบาลซึ่งจอมพลป.พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรีได้ประกาศ สงครามและก่อตั้งสถานะสงครามต่อสัมพันธมิตรแล้ว ภารกิจขององค์การด้านนี้ก็เพิ่ม ขึ้นเป็นว่า “ปฏิบัติการเพื่อให้สัมพันธมิตรรับรองว่าประเทศไทยไม่ตกเป็นฝ่ายแพ้ สงครามและการผ่อนหนักเป็นเบา”

ถ้าต่อสู้ผู้ป่วนทางอาวุธด้านเดียวโดยไม่ทำความเข้าใจกับสัมพันธมิตร ประเทศไทยก็จะถูกสัมพันธมิตรถือว่าเป็นศัตรูต่อเขา อันจะทำให้ประเทศไทยเป็นฝ่าย แพ้สงครามได้ แต่ถ้าจะใช้เพียงคำพูดเจรจากับสัมพันธมิตรด้านเดียวโดยไม่มีการ ปฏิบัติทางอาวุธต่อผู้ป่วนภายในประเทศไทย สัมพันธมิตรก็คงไม่ยอมให้ฝ่ายไทย ใช้เพียงคำพูดแก้ปัญหาคือไทยเข้าพัวพันในสงครามนั้นได้

๔.๓

วินัยและการระมัดระวังตัวของสมาชิกภายในประเทศไทย

ข้าพเจ้าได้ขอร้องให้ผู้ร่วมก่อตั้งขบวนการต่อต้านผู้ป่วนในประเทศไทยและ ผู้ที่เป็นสมาชิกของขบวนการนี้ต่อไปนั้นระลึกอยู่เสมอว่า การปฏิบัติงานจะสำเร็จ ได้และไม่เกิดความเสียหายแก่องค์การนั้นก็จำเป็นที่ผู้ก่อตั้งและสมาชิกทุกคนต้อง รักษาความลับและปฏิบัติตามวินัยอย่างเคร่งครัด และป้องกันศัตรูมิให้ทำลายขบวนการ

การได้ โดยขอให้คำนึงอยู่เสมอว่า เขตปฏิบัติการของขบวนการต่อต้านผู้ป่วนภายใน ประเทศไทยนั้นคือ ดินแดนของประเทศไทยที่ตกอยู่ภายใต้การยึดครองของผู้ป่วน และของรัฐบาลไทยที่อยู่ภายใต้อำนาจและอิทธิพลของผู้ป่วน ทั้งนี้เพราะกองทหาร ผู้ป่วนที่รุกรานเข้ามาในประเทศไทยนั้น มิได้มีแต่ทหารหน่วยรบและหน่วยพลกิจการ ของผู้ป่วนเท่านั้น หากผู้ป่วนได้มีหน่วยสวตวรรษทหารพิเศษซึ่งผู้ป่วนเรียกว่า “เคมเปไต” อันมีลักษณะเช่นเดียวกับที่สวตวรรษทหารพิเศษของฮิตเลอร์เยอรมันที่เรียกว่า “เกสตาโป” สวตวรรษทหารพิเศษนี้มีอำนาจจับคนที่ต้องสงสัยว่าเป็นศัตรูกับผู้ป่วน ไปกักขังทรมานและเช่นจำได้ ดังที่ผู้ป่วนเคยทำมาแล้วในดินแดนจีนที่ตนอยู่ภายใต้การยึดครองของผู้ป่วน

นอกจากนั้นสวตวรรษทหารไทยและตำรวจไทยที่ยังมิได้เข้าร่วมกับขบวนการ ต่อต้านของเรานั้นก็เอาใจใส่ที่จะปราบปรามบุคคลที่กระทำการ หรือสงสัยว่าเตรียม การต่อต้านผู้ป่วนอันเป็นผิดความประสงค์ของรัฐบาลไทย บุคคลเหล่านั้นก็อาจถูก สวตวรรษทหารหรือตำรวจไทยจับกุมไปคุมขังไว้ได้ ฉะนั้นตราใบได้ที่สมาชิกองค์การ ต่อต้านยังคงอยู่ในวงล้อมของผู้ป่วนและของรัฐบาลที่อยู่ภายใต้อำนาจและอิทธิพล ของผู้ป่วนดังกล่าวมานั้น ก็จำเป็นต้องให้ความระมัดระวังและปฏิบัติการโดยวิธี “อำพราง” หรือที่เรียกเป็นภาษาอังกฤษว่า “Cover story”

แต่ถ้าเมื่อใดองค์การสามารถยึดพื้นที่นอกกรุงเทพฯ ได้แล้วตั้งรัฐบาลต่อต้าน ขึ้น ผู้ที่ไปร่วมกับรัฐบาลต่อต้านผู้ป่วนก็ไม่ต้องอำพรางประการใด คือ ต่อสู้ผู้ป่วนได้ โดยเปิดเผยและประกาศให้ฝ่ายสัมพันธมิตรรู้ และสนับสนุนรัฐบาลต่อต้านได้อย่าง เปิดเผย

ถ้าสมาชิกองค์การ ฯ ผู้ใดได้รับคำสั่งจากกองบัญชาการขององค์การ ฯ ให้ไป ปฏิบัติในประเทศสัมพันธมิตร และให้ปฏิบัติการเปิดเผยในดินแดนสัมพันธมิตร นั้นได้แล้ว สมาชิกดังกล่าวก็พ้นจากการคุกคามของ “เคมเปไต” หรือ “เกสตาโป” ผู้ป่วนหรือของสวตวรรษทหารและตำรวจไทยส่วนที่อยู่ภายใต้อิทธิพลผู้ป่วนได้

๔.๔

แผนการยึดภาคเหนือเพื่อตั้งรัฐบาลต่อต้านญี่ปุ่น

เมื่อผู้ที่มาประชุมก่อตั้งองค์การต่อต้านญี่ปุ่น ได้ปรึกษาสนทนาทำความเข้าใจดังกล่าวมาแล้วในข้อ ๔.๔.๑ และ ๔.๔.๒ ข้าพเจ้าได้ขอให้ทุกท่านกลับไปบ้านและช่วยกันพิจารณาสถานการณ์, ความรู้สึกนึกคิดของราษฎรโดยทั่วไป และใช้ความคิดแล้วปรึกษาหารือกันต่อไป

ปิดประชุมเมื่อเวลา ๒๓ น. ของวันที่ ๘ ธันวาคมนี้

ข้าพเจ้าขอให้ ม.ล. กรී เดชาติวงศ์ ซึ่งเป็นนายช่างใหญ่กรมทางและเป็นผู้กว้างขวางในภาคเหนือ (มารดาภรรยาเป็นเจ้าแห่งตระกูลเจ้าเชียงใหม่) นั้น ปรึกษารัฐบาลหรือกับข้าพเจ้าต่อไปถึงความเหมาะสม ท้องที่การต่อต้านจะยึดภาคเหนือ เพราะมีหลังยันกับพม่าของอังกฤษสมัยนั้น ม.ล. กรී ฯ เห็นชอบด้วยจึงแนะนำว่า เราต้องรีบยึดชุมทางรถไฟที่ปากน้ำโพ (นครสวรรค์) ไว้ให้ได้ก่อนที่ญี่ปุ่นจะยึด ส่วนทางรถยนต์สายเหนือสมัยนั้นก็มีเพียงไปถึงสระบุรีและลพบุรีเท่านั้น

ขณะที่ข้าพเจ้าปรึกษากับ ม.ล. กรී ฯ อยู่เกือบ ๒๔ น. ของวันที่ ๘ ธ.ค. นั้น นาวาอากาศเอกจาง เก่งระดมยิง (หลวงจางสงคราม) ได้มาที่บ้านข้าพเจ้าขอพบเป็นการด่วน ข้าพเจ้าจึงให้ ม.ล. กรี้ ฯ หลบอยู่ในห้องหนึ่ง แล้วข้าพเจ้าก็พบกับ น.อ.อ. กาจ ฯ ซึ่งเป็นผู้ก่อการ ฯ ๒๔ มิถุนายน น.อ.อ. กาจ ฯ กราบข้าพเจ้าแล้วกล่าวว่าเขามองไม่เห็นใครแล้วที่จะช่วยชาติได้ เขาขอปฏิญาณว่าจะซื่อสัตย์ต่อข้าพเจ้าและขอปฏิบัติตามคำสั่งของข้าพเจ้าที่จะกอบกู้เอกราชของชาติไทย ครั้นแล้วเขาได้เสนอว่าเขาพร้อมแล้วที่จะใช้ทหาร ๑ กองร้อยนำข้าพเจ้ากับเขาและเพื่อนที่ไว้ใจได้ออกเดินทางจากกาญจนบุรี เข้าไปในเขตพม่าของอังกฤษสมัยนั้น เพื่อจัดตั้งรัฐบาลพลัดถิ่นต่อต้านญี่ปุ่น เขาหวังว่ารัฐบาลอังกฤษคงให้ความสนับสนุน

ข้าพเจ้ากล่าวขบใจ น.อ.อ. กาจ ฯ แล้วชี้แจงกับเขาว่า การที่จะตั้งรัฐบาลพลัดถิ่นในพม่ามันยังไม่ถึงเวลา เพราะเราอาจจะตั้งรัฐบาลต่อต้านญี่ปุ่นได้ในดินแดนของเราเองโดยเฉพาะในภาคเหนือหรือภาคอีสาน แต่ภาคเหนือมันเหมาะกว่า เพราะจะได้หลังยันกับพม่าของอังกฤษสมัยนั้น อีกทั้ง น.อ.อ. กาจ ฯ ก็เป็นคนเชียงใหม่ คงจะช่วยแผนการนั้นได้ น.อ.อ. กาจ ฯ จึงกล่าวว่าเห็นชอบด้วยตามแผนของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจึงถาม น.อ.อ. กาจ ฯ ว่ามีเพื่อนนายทหารที่ไว้ใจได้ซึ่งประจำการอยู่ที่กองทหารนครสวรรค์หรือไม่ น.อ.อ. กาจ ฯ ตอบว่ามีเพื่อนที่ชอบพอและไว้ใจได้ ข้าพเจ้าจึงถามว่าจะเต็มใจเดินทางไปโดยรถยนต์ด่วนที่สุดเพื่อไปยังปากน้ำโพ (นครสวรรค์) และติดต่อกับทหารเพื่อนของ น.อ.อ. กาจ ฯ ให้เห็นแก่ชาติโดยรวมมื่อกันยึดทางรถไฟที่ปากน้ำโพและบริเวณนั้น และต่อต้านมิให้ญี่ปุ่นยกพลขึ้นไปทางเหนือ ซึ่งพวกเราจะต้องไปตั้งรัฐบาลต่อต้านญี่ปุ่น น.อ.อ. กาจ ฯ จึงเดินทางโดยรถยนต์ไปในตอนเช้ามืดของวันที่ ๘ ธ.ค. ครั้นถึงวันที่ ๑๑ ธ.ค. น.อ.อ. กาจ ฯ ก็กลับมารายงานต่อข้าพเจ้าว่า เมื่อไปถึงนครสวรรค์นั้นญี่ปุ่นได้ยึดทางรถไฟที่นครสวรรค์ไว้ได้แล้ว ฉะนั้นจะต้องหาทางอื่นต่อไป

ข้าพเจ้าเห็นว่าแม้แผนยึดทางรถไฟที่นครสวรรค์ ที่ไม่สามารถทำได้ในขณะนั้น แต่ก็ทำได้ทำให้เสียแผนการจัดตั้งกองกำลังในต่างจังหวัด โดยวิธีจัดตั้งหน่วยกำลังต่าง ๆ เป็นการลับในหลายท้องที่ ดังปรากฏตามรายงานลงวันที่ ๗ พ.ค. ๒๔๘๕ ของคณะกรรมการวิสามัญแห่งสภาผู้แทนราษฎร สอบสวนสะสางทรัพย์สินของชาติซึ่งคณะเสรีไทยได้ใช้จ่ายทั้งภายในและภายนอกประเทศ ซึ่งข้าพเจ้าได้นำลงพิมพ์ไว้ในหนังสือชื่อ "จดหมายของนายปรีดี พนมยงค์ ถึง พระพิศาลสุภุมวิท เรื่องหนังสือจดหมายเหตุของเสรีไทยเกี่ยวกับปฏิบัติการในแคนดี, นิวเดลี และสหรัฐอเมริกา กับภาคผนวกเรื่องเสรีไทยบางประการ" ฉบับภาษาไทยและฉบับภาษาอังกฤษแล้ว

๔.๕

ญี่ปุ่นเรียกร้องรัฐบาลไทยให้กำจัดข้าพเจ้าและนายวิลาศ โอสถานนท์
ออกจากคณะรัฐมนตรี โดยให้ข้าพเจ้าเป็นผู้สำเร็จราชการ

เมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๔๘๔ สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบตามที่คณะรัฐมนตรีเสนอให้ข้าพเจ้าเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในตำแหน่งที่ว่างอยู่ ๑ ตำแหน่ง (เนื่องจากเจ้าพระยาบรมราชดิ้งแก่อสัญกรรม-ก่อนแล้ว)

ความเป็นมาของเรื่องนี้ปรากฏตามเอกสารหลักฐานดังต่อไปนี้

๔.๕.๑ คำให้การของ พล.ต.ต. อุดล อุดลเดชจรัส รองนายก ร.ม.ต. ที่สืบเสาะมาจนแล้วให้การต่อคณะกรรมการอาชญากรรมสงครามเมื่อวันที่ ๑๗ ธ.ค. ๒๔๘๘ มีความตอนหนึ่งดังต่อไปนี้

“ ข้าฯ ได้ไปทั่วทั้งสวนกุหลาบซึ่งเป็นที่พักของนายกรัฐมนตรีสมัยนั้น ได้พบ
“ นายกรัฐมนตรีกับนายวิช ปานะนนท์ นายวิชฯ ได้พูดว่าทางฝ่ายญี่ปุ่นมีความ
“ รังเกียจหลวงประดิษฐมนูธรรม และนายวิลาศ โอสถานนท์ เพราะสองคนนั้น
“ เอียงไปทางอังกฤษ คณะรัฐมนตรีจะมีความคิดเห็นร่วมกับญี่ปุ่นด้วยประการใด ๆ
“ ก็ทำไปไม่สะดวก เพราะสองคนนี้มีความคิดเห็นไม่ตรงกับญี่ปุ่น เขาจะให้สองคน
“ นี้ออกจากคณะร.ม.ต. เฉพาะหลวงประดิษฐ์นั้นฝ่ายญี่ปุ่นเสนอว่าควรแต่งตั้งให้เป็น
“ คณะผู้สำเร็จราชการแผ่นดิน ที่ญี่ปุ่นมีความประสงค์จะให้หลวงประดิษฐ์ฯ เป็น
“ ผู้สำเร็จราชการนั้น ข้าฯ คิดว่าหลวงประดิษฐ์ฯ ยังเป็นผู้ที่มีอิทธิพล ข้าราชการ
“ และประชาชนยังนับถืออยู่มาก ถ้าได้เป็นผู้สำเร็จแล้วจะได้พ้นจากหน้าที่การเมือง
“ และญี่ปุ่นคิดว่าคงจะไม่ทำให้ประชาชนเห็นว่าญี่ปุ่นรังเกียจหลวงประดิษฐ์ฯ เมื่อนาย
“ วิชฯ ได้พูดกับข้าฯ ดังนั้นแล้ว นายกรัฐมนตรีก็ได้พูดกับข้าฯ เช่นเดียวกันและ
“ ขอร้องให้ข้าฯ เชิญหลวงประดิษฐ์และนายวิลาศ โอสถานนท์ และนายทวี บุญยเกตุ
“ มาปรับความเข้าใจแล้วดำเนินการต่อไป ข้าฯ จึงได้เชิญบุคคลทั้ง ๓ มาทั่วสวน

“ กุหลาบ ได้ชี้แจงเหตุการณ์และความประสงค์ให้ฟัง หลวงประดิษฐ์ฯ ตอบว่าจะไป
“ ปรีक्षाพวกพ้องดูก่อน ส่วนนายวิลาศฯ นั้นว่าไม่ขัดข้องอะไร ครั้นเช่นในวันนั้น
“ หลวงประดิษฐ์ฯ ได้ไปหาข้าฯ ที่วังปารุสกวัน ซึ่งเป็นที่พักของข้าฯ ได้ชี้แจงกับข้าฯ
“ ว่าได้หารือพวกพ้องแล้ว แต่ขังรู้สึกตะขิดตะขวงใจในการที่จะร่วมคณะผู้สำเร็จราชการ
“ การนั้นเป็นการไม่เหมาะสมหรือไม่ดีงาม ข้าฯ ได้พยายามชี้แจงแสดงเหตุผลด้วย
“ ประการต่าง ๆ ว่ามีความจำเป็นเพื่อเหตุการณ์อันไกล ในที่สุดหลวงประดิษฐ์ก็ยอม
“ แล้วนายทวี บุญยเกตุ ก็ได้ทำเรื่องราวดำเนินการให้หลวงประดิษฐ์ฯ และนายวิลาศฯ
“ ออกจากรัฐมนตรีและให้หลวงประดิษฐ์ฯ ร่วมอยู่ในคณะผู้สำเร็จราชการต่อไป ”

๔.๕.๒ บันทึกเรื่อง “ข้อเท็จจริงเพิ่มเติมเกี่ยวกับเหตุการณ์ในประเทศไทย
ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ ของนายทวี บุญยเกตุ”

บันทึกของนายทวี บุญยเกตุ ตามหัวข้อดังกล่าวนี้ได้ลงพิมพ์ในหนังสือของ
นายดิเรก ชัยนาม ชื่อ “ไทยกับสงครามโลกครั้งที่ ๒” พิมพ์เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๐ หน้า
๓๕๗-๓๕๘ มีความดังต่อไปนี้

“ ครั้นต่อมา จะเป็นวันที่เท่าใดข้าพเจ้าจำไม่ได้ แต่เข้าใจว่าระหว่างวันที่
“ ๑๐ ถึง ๑๒ ธันวาคม หรือใกล้เคียง แต่ที่แน่เจ้านั้นก็ภายหลังที่รัฐบาลได้เข้า
“ สัญญายอมให้ทหารญี่ปุ่นผ่านประเทศไทยได้ไม่กี่วัน รัฐบาลญี่ปุ่นก็ได้เริ่มเจรจาขอ
“ กู้เงินจากไทยเป็นงวดแรก เพื่อใช้จ่ายในกิจการทหารของญี่ปุ่น นายปรีดี พนมยงค์
“ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังได้เสนอความเห็นต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรีว่าการ
“ ที่จะให้รัฐบาลญี่ปุ่นกู้เงินเพื่อไปใช้จ่ายในกิจการทหารของเขานั้นเข้าใจว่า คงจะไม่
“ กู้แต่เพียงเท่านั้น แต่จะต้องขอกู้มาอีกเรื่อย ๆ ไม่มีที่สิ้นสุด ตามความจำเป็นในทาง
“ ทหารของเขา หากเราให้กู้ก็จะต้องพิมพ์ธนบัตรเพิ่มขึ้น ซึ่งจะทำให้มีธนบัตรหมุน
“ เวียนในท้องตลาดมากขึ้นอย่างรวดเร็ว จะเป็นผลเสียทางเศรษฐกิจ คือ “จะทำให้
“ เกิดเงินเฟ้อ (Inflation) จึงเห็นควรให้ทหารญี่ปุ่นพิมพ์ธนบัตรของเขาขึ้นใช้เองใน

“ กองทัพของเขา เรียกว่า Invasions notes จะดีกว่า ทั้งนี้ เพื่อว่าเมื่อสงคราม
 “ เสร็จสิ้นลงแล้ว เราจะได้ประกาศยกเลิกธนบัตรเหล่านั้นเสีย หากทำได้เช่นนั้นเมื่อ
 “ เสร็จสิ้นสงครามแล้ว การเงินและการเศรษฐกิจของประเทศก็จะได้ไม่ถูกระทบ
 “ กระเทือน และจะไม่เกิดเงินเฟ้อขึ้น นายกรัฐมนตรีได้กล่าวแย้งว่า การที่จะปฏิบัติ
 “ ตามความเห็น และตามข้อเสนอของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังนั้น แม้จะ
 “ เป็นการป้องกันมิให้เกิดเงินเฟ้อขึ้นได้ก็ตาม แต่ก็เท่ากับเป็นการแสดงว่าเราได้เสีย
 “ เภการและอธิปไตยไปแล้ว จึงไม่เห็นด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังจึง
 “ ได้แถลงกันว่า ก็การที่เราขอให้ทหารญี่ปุ่นเข้ามาอยู่เต็มบ้านเต็มเมืองและทำ
 “ อะไรได้ต่าง ๆ นะไม่ได้แปลว่า เราได้เสียเอกราชและอธิปไตยไปแล้วดอกหรือ
 “ ในเรื่องนี้รัฐสภา ได้มีการถกเถียงกันอย่างรุนแรงระหว่างนายกรัฐมนตรีกับรัฐมนตรี
 “ ว่าการกระทรวงการคลัง แต่ในที่สุดนายกรัฐมนตรีก็ยังงัดขึ้นชั้นในความเห็นที่จะให้
 “ กองทัพญี่ปุ่นข่มเป็นเงินบาท โดยพิมพ์ธนบัตรออกใช้เพิ่มเติมให้มากขึ้นตามความ
 “ จำเป็น และต่อมาอีกไม่กี่วันก็ได้มีการปรับปรุงคณะรัฐมนตรีใหม่ นายปรีดี พนม-
 “ ยงค์ ได้พ้นจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง และได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้สำเร็จ
 “ ราชการแทนพระองค์ซึ่งยังว่างอยู่อีกตำแหน่งแทน และในเวลาไล่เลี่ยกันนี้ ยัง
 “ มีรัฐมนตรีอีกสองสามคนได้พ้นจากตำแหน่งไปด้วย เท่าที่จำได้ก็มีนายดิเรก ชัย-
 “ นาม พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ (ถูกส่งไปเป็น
 “ อัครราชทูตประจำกรุงโตเกียวในภายหลัง) กับนายวิลาส โอสถานนท์ เป็นอันว่า
 “ เราต้องพิมพ์ธนบัตรให้กองทัพญี่ปุ่นกู้ไปใช้เรื่อยๆ โดยมีทองคำส่วนหนึ่งผูกหู
 “ ไว้ที่ประเทศญี่ปุ่นเป็นหลักประกัน ก็มีเงินเขนเป็นส่วนมากเป็นหลักประกันใน
 “ ตอนหลัง และยิ่งกว่านั้น รัฐบาลญี่ปุ่นยังได้ปรับปรุงอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงิน
 “ บาทกับเงินเขน โดยเพิ่มค่าของเงินเขนให้สูงขึ้น ให้เป็น ๑ เขนเท่ากับ ๑ บาท
 “ ซึ่งแต่ก่อนนี้ อัตราแลกเปลี่ยน ๑.๕๐ เขน เท่ากับ ๑ บาท ทั้งนี้เนื่องมาจากการกู้
 “ ข่ม เพราะญี่ปุ่นประสงค์จะใช้เงินคืนเราเป็นเงินเขนจำนวนน้อยลงนั่นเอง”

(เมื่อข้าพเจ้าต้องเป็นผู้สำเร็จราชการฯ ข้าพเจ้าก็ลาออกจากตำแหน่ง ร.ม.ต.
 ว่าการคลัง ปราโมทย์ ฯ จึงพ้นจากตำแหน่งเลขานุการ ร.ม.ต. คลังด้วย แต่ผู้ที่เป็น
 ร.ม.ต. คลังต่อจากข้าพเจ้า ได้แต่งตั้งให้ปราโมทย์ ฯ เป็นเลขานุการ ร.ม.ต. ต่อไป
 และอนุญาตให้ปราโมทย์ ฯ ปฏิบัติงานหน้าที่เป็นเลขานุการส่วนตัวของข้าพเจ้า
 ดังนั้น ข้าพเจ้าจึงถือโอกาสนี้มอบงานบางอย่างเกี่ยวกับงานต่อต้านญี่ปุ่นให้
 ปราโมทย์ ฯ ไปปฏิบัติ)

๔.๖

มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง
 เป็นที่ตั้งกองบัญชาการองค์การต่อต้านที่ต่อมาใช้ชื่อว่า
 “ขบวนการเสรีไทย”

และ เป็นค่ายกักกันคนอังกฤษและคนอเมริกันระหว่างสงคราม

๔.๖.๑ ข้าพเจ้ายังเป็นผู้ประสานกิจการมหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และ
 การเมือง

ข้าพเจ้าได้ขอความเข้าใจกับนายกรัฐมนตรี (พิบูล ฯ) และรองนายกรัฐ-
 มন্ত্রী (อดุล) ว่า โดยที่ญี่ปุ่นไม่พอใจให้ข้าพเจ้าร่วมอยู่ในคณะรัฐมนตรีซึ่งเป็น
 ตำแหน่งการเมือง แต่ตำแหน่งผู้ประสานกิจการ ฯ มิใช่ตำแหน่งการเมือง อีกทั้ง
 ข้าพเจ้าได้รับตำแหน่งนี้ด้วยความเห็นชอบของสภาผู้แทนราษฎร ตาม พ.ร.บ. จัด
 ตั้งมหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง ฉะนั้นจึงถือว่าข้าพเจ้ายังคงดำรง
 ตำแหน่งผู้ประสานกิจการต่อไป รัฐบาลไม่ขัดข้อง

ข้าพเจ้าจึงอาศัยมหาวิทยาลัย ฯ เป็นที่ตั้งกองบัญชาการต่อต้านญี่ปุ่น ซึ่งต่อ
 มาได้ร่วมเป็นขบวนการเดียวกันกับเสรีไทยในส.ร.อ.และในอังกฤษใช้ชื่อว่า “ขบวนการ
 เสรีไทย”

๔.๖.๒ กายกักกันคนอังกฤษและคนอเมริกันระหว่างสงคราม

เมื่อวันที่ ๑๑ ธ.ค. ๒๔๘๔ รัฐบาลไทยกับญี่ปุ่นได้ตกลงกติกาทำสัญญาร่วมมือทางทหาร (Military co-operation) ระหว่างกันแล้ว รัฐบาลไทยก็เตรียมการที่จะจับคนสัญชาติอังกฤษ คนสัญชาติอเมริกันเอาไปกักกันไว้เสมือนหนึ่งเป็นชนชาติศัตรู เพราะถ้ารัฐบาลไทยไม่จัดการเช่นนั้นกองทหารญี่ปุ่นก็จะจัดการเอง รัฐบาลไทยได้มอบให้ พล.ต.ต. อุดล ๑ รองนายก ร.ม.ต. เป็นผู้ดำเนินการเรื่องนี้

รองนายกรัฐมนตรีจึงไปพบข้าพเจ้า ขอแบ่งสถานที่ส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์ ฯ เพื่อกักกันคนสัญชาติดังกล่าว โดยขอให้มหาวิทยาลัยจัดเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยเป็นผู้ดูแลกักกันนี้ ส่วนทางทหารนั้นได้ตั้งม.ร.ว.พงศ์พรหม จักรพันธ์ นายพันตรีกองหนุนที่รับราชการอยู่ในกรมศุลกากร กระทรวงการคลังที่เคยอยู่ในสังกัดข้าพเจ้าก่อนแล้วนั้นเป็นผู้บังคับการค่าย และขอให้มหาวิทยาลัยจัดเจ้าหน้าที่ให้มีความเป็นอยู่อย่างดีที่สุดแก่ผู้ถูกกักกันเหล่านั้น

ข้าพเจ้าในฐานะผู้ประกาศนการตกลงรับข้อเสนอของ รองนายกรัฐมนตรีดังกล่าว เพราะเห็นว่า

ประการที่ ๑ คนสัญชาติดังกล่าวที่อยู่ในประเทศไทยจะรอดพ้นจากการถูกจับกุมโดยฝ่ายญี่ปุ่นที่อาจจะใช้วิธีทรมาณ ดังที่ญี่ปุ่นได้เคยทำแก่คนอังกฤษอเมริกันในประเทศ

ประการที่ ๒ การช่วยคนสัญชาติสัมพันธมิตรดังกล่าวเป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่สัมพันธมิตรจะผ่อนหนักเป็นเบาให้แก่ประเทศไทย ถ้าหากสัมพันธมิตรเป็นฝ่ายชนะสงคราม

ข้าพเจ้าได้มอบให้นายวิจิตร ลุลิตานนท์ เลขานุการมหาวิทยาลัย ฯ ซึ่งทำหน้าที่เลขาริการองค์การต่อต้านซึ่งต่อมาใช้ชื่อว่า “ขบวนการเสรีไทย” นั้น เป็นหัวหน้าพนักงานมหาวิทยาลัยฝ่ายความเป็นอยู่ของผู้ถูกกักกันเหล่านั้น

มหาวิทยาลัยได้ต้อนรับและได้พิทักษ์ผู้ถูกกักกันเหล่านั้นเต็มความสามารถที่จะมีให้ญี่ปุ่นข้อแ่งเอาไปทรมานได้

ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ แล้ว ลอร์ด เมานท์แบตเตนได้เปิดเผยต่อหนังสือพิมพ์ไทมส์ฉบับวันที่ ๑๘ ธ.ค. ค.ศ. ๑๙๔๖ มีความดังต่อไปนี้

“There are, I know, many who were prisoners of war in Siam who have good reason, to be grateful for Pradit's good will to us. So let us honour a man who has rendered high service to the allied cause and to his own country, and who from my personal knowledge of him is a firm advocate of Anglo-Siamese friendship. The chain of local resistance to Japanese oppression in the occupied lands of South-East Asia had very few gaps in it, and one of the strongest links was forged by Pradit in Siam. (Loud and prolonged cheers.)”

แปลเป็นภาษาไทยว่า

“ข้าพเจ้ารู้ว่า มีบุคคลมากหลายที่แยกตกเป็นเชลยศึกในสยาม ได้มีความสำนึกอันถูกต้องในแง่ที่มีความกตัญญูรู้คุณต่อความปรารถนาดีของประคิษฐ์ซึ่งมีต่อเรา ดังนั้นจึงขอให้เราให้เกียรติแก่บุคคลผู้หนึ่งที่ได้ให้บริการอย่างสูงต่ออุดมการของสัมพันธมิตรและต่อประเทศของเขาเอง และโดยความรู้เห็นเป็นส่วนตัวของข้าพเจ้า เขาก็เป็นบุคคลที่ได้ส่งเสริมมิตรภาพระหว่างอังกฤษกับสยามเป็นอย่างดีหนักแน่นมากด้วย สายระฆางแห่งการต่อต้านในท้องถื่นแห่งการกดขี่ของญี่ปุ่นในดินแดนอาเช็ช้อกเนย์ภายใต้การยึดครองของญี่ปุ่นนั้นถึงจะมีช่องว่างอยู่บ้าง ก็มีอยู่อย่างเล็กน้อยเหลือเกิน และสายระฆางที่เข้มแข็งที่สุดอันหนึ่งก็ได้แก่สายระฆางซึ่งได้บากบั้นสร้างสรรค้ขึ้นโดยประคิษฐ์ในสยามนั่นเอง (เสียงแห่งความชื่นชมยินดีได้ให้ร้องก้องขึ้นเป็นเวลาชยาวนาน)”

อนึ่ง ปรากฏเอกสารหลักฐานที่สโมสรกองกำลังพิเศษของอังกฤษฉบับ ๑๗ ธ.ค. ค.ศ. ๑๙๔๐ ถึงข้าพเจ้ามีความดังต่อไปนี้

สำเนาภาพถ่ายจดหมายของสโมสรกองกำลังพิเศษแห่งอังกฤษ ฉบับ ๑๗ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๗๐ ถึงนายปรีดี พนมยงค์

01-589 0400
01-589 4313
ALL FORCES CLUB
6, HERBERT CRESCENT,
KNIGHTSBRIDGE,
LONDON, S. W. 1

17th December 1970

H.E. Nai Pridi Banomyong,
E.c. 3 - 5,
17, rue Emile Dubois,
PARIS XIe,

Your Excellency,

It was the unanimous decision of the Committee that I should write to express the wish that you would accept our invitation to be an Honorary Member of this Club.

As you may know, the Club was formed in 1945 by and for those who served in Special Forces and who were engaged in resistance and underground movements during the 1939/45 war.

It would give us, and all members of the Club, great pleasure to learn that Your Excellency will accept this Honorary Membership. I know that it would give particular pleasure to those members, both Thai and British formerly in the Siam Country Section of Force 136 who in the war years worked so closely with and received at all times such steadfast support and encouragement from you.

This invitation is offered as a mark of our acknowledgement and high appreciation of the outstanding part played by Your Excellency in promoting and sustaining the resistance movement which in days of peril and hazard rendered service to both our countries.

I am, Your Excellency,

Yours sincerely,

CHAIRMAN.

คำแปลภาษาไทย

สโมสรกองกำลังพิเศษ

๘ เฮเบอร์ทเครสเซนต์ ไนทส์บริดจ์

ลอนดอน เอส ดับเบิลยู ๑

๑๗ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๗๐ (พ.ศ. ๒๕๑๓)

๑ พลจ ๑ ปรีดี พนมยงค์

อ.ช. ๓-๕

๑๗ ถนนเอมิล ดูบัวส์ ปารีส ๑๖

๑ พลจ ๑

คณะกรรมการได้มีมติเป็นเอกฉันท์ ให้ข้าพเจ้ามีหนังสือขอร้องให้ท่านรับคำเชิญของเราให้ท่านเป็นสมาชิกกิตติมศักดิ์ของสโมสร

ครั้งที่ ๑ พลจ ๑ คงจะทราบแล้ว สโมสรได้ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๔๕ โดยและเพื่อบุคคลซึ่งได้ปฏิบัติการอยู่ในกองกำลังพิเศษและบุคคลซึ่งได้ทำงานอยู่ในขบวนการต่อต้านและขบวนการใต้ดินในระหว่างสงคราม ค.ศ. ๑๙๓๙-๑๙๔๕ (พ.ศ. ๒๔๘๒-๒๔๘๘)

เราและสมาชิกทั้งหลายของสโมสร มีความซึ้งซึ้งยินดีเป็นอย่างยิ่งที่ทราบว่า ๑ พลจ ๑ จะยอมรับเป็นสมาชิกกิตติมศักดิ์ของสโมสร ข้าพเจ้าทราบว่าสมาชิกเหล่านั้นทั้งที่เป็นคนไทยและคนอังกฤษ ซึ่งเคยทำงานอยู่ในแผนกประเทศสยามของกองกำลัง ๑๓๖ ซึ่งเป็นผู้ที่ทำงานอย่างใกล้ชิดกับท่านและได้รับการสนับสนุนอย่างแข็งขัน และได้รับการส่งเสริมกำลังใจจากท่านตลอดเวลาในระหว่างหลายปีของการทำสงครามนั้น คงจะมีความซึ้งซึ้งยินดีเป็นพิเศษ

การที่ส่งคำเชิญดังกล่าวมายัง ๑ พลจ ๑ ในครั้งนี้เพื่อเป็นเครื่องหมายแสดงถึงการยอมรับนับถือ และการยกย่องอย่างสูงของเราต่อบทบาทอันเด่นชัดของ ๑ พลจ ๑ ในการสนับสนุนและคำจูงขบวนการต่อต้าน ซึ่งได้รับใช้ประเทศของเราทั้งสอง ในยามที่ตกอยู่ในอันตรายและการเสี่ยงภัย

ด้วยความจริงใจของข้าพเจ้า

ฮอฟเฟอรี เอ็ม วอลฟอร์ด

ประธานกรรมการ

๔.๖.๓

โดยที่มหาวิทยาลัย ฯ ได้ให้การต้อนรับเป็นอย่างดีแก่ผู้ถูกกักกัน พร้อมทั้ง
 บังคับให้เขาเหล่านั้นปลดอภัยจากญี่ปุ่น ฉะนั้นวันหนึ่งศาสตราจารย์ฮัตเจนสัน
 (ศาสตราจารย์ของ ม.ธ.ก.) ที่ถูกกักกันอยู่ในค่ายจึงถามศิษย์ที่เป็นเจ้าหน้าที่ดูแล
 คำว่า ท่านสังเกตการปฏิบัติของมหาวิทยาลัย ฯ ที่มีต่อผู้ถูกกักกันเป็นอย่างดีกว่าที่
 ญี่ปุ่นปฏิบัติต่อผู้ถูกกักกันในประเทศจีนแล้ว ท่านสันนิษฐานว่านักศึกษาคงจัดตั้ง
 ขบวนการอย่างคนฝรั่งเศสเสรีหรือไม่ เจ้าหน้าที่ตอบว่าขอให้ถามผู้ใหญ่ ขอ
 สันนิษฐานของผู้ถูกกักกันไปถึงพนักงานสถานทูต ส.ร.อ. ในกรุงเทพฯ ฯ ซึ่งถูกกัก
 กันอยู่ในสถานทูตนั้น ความจริงปรากฏในรายงานฉบับ ๑๘ ต.ค. ค.ศ. ๑๙๔๒
 (พ.ศ. ๒๔๘๕) ของนาย “แชพแมน” (Chapman) อดีตเลขานุการโทสถานทูต
 อเมริกัน ณ กรุงเทพฯ ฯ ซึ่งหนังสือของรัฐบาล ส.ร.อ. ชื่อ “Foreign Relations of
 the United States” ค.ศ. ๑๙๔๒ เล่ม ๑ หน้า ๕๑๑-๕๒๐ ได้ลงพิมพ์เปิดเผยภาย
 หลังเหตุการณ์ล่วงพ้น ๒๕ ปีแล้ว (ตามระเบียบเปิดเผยเอกสารลับของ ส.ร.อ.)
 มีความตอนหนึ่งดังต่อไปนี้

“At the time of my departure from Bangkok on June 29, 1942, the
 “ Thai Government appeared to be under the control of and subservient to
 “ the Japanese military although still nominally independent. The pre-war
 “ Council of Ministers remained in office with a few exceptions. As previous-
 “ ly noted Luang Pradist Manudharm, pre-war Minister of Finance, who had
 “ so stoutly resisted Japanese attempts at financial penetration and who has
 “ staunch pro-Allied sentiments, had been “promoted” to the Council of
 “ Regency to eliminate him from political activities inimical to Japan.....
 “ Luang Vichitr had recently become Foreign Minister. Nai Direck, the
 “ pre-war Foreign Minister, was safely under observation as Thai Am-
 “ bassador in Tokyo. As indicated in a preceding paragraph the only
 “ notable absentee was Nai Vilas Osathananda, former Director General of
 “ the Publicity Department.

“Indications of the development of a “Free Thai” movement organized
 “ by university students were reported. Evidently the objective of such a
 “ movement would be to create an underground revolutionary group which
 “ at a propitious moment would seize the power and free the country from the
 “ Japanese yoke and the control of its present.....leaders. Whether the
 “ small group of liberal and pro-Allied leaders who are still in the Govern-
 “ ment.....are connected with this movement is not known.”

แปลเป็นภาษาไทยว่า

“ในขณะที่ข้าพเจ้าเดินทางจากกรุงเทพฯ ฯ เมื่อวันที่ ๒๙ มิถุนายน ค.ศ.
 “ ๑๙๔๒ นั้น ปรากฏว่ารัฐบาลไทยอยู่ภายใต้การควบคุมและรับใช้การทหารของญี่ปุ่น
 “ แม้ว่าจะเป็นเอกราชแต่ในนาม รัฐมนตรีที่เป็นอยู่ก่อนสงครามคงดำรงตำแหน่งอยู่
 “ ต่อไป ดังที่ข้าพเจ้าบันทึกส่งมาก่อนแล้วว่าหลวงประดิษฐมนูธรรมรัฐมนตรีคลัง
 “ ก่อนสงครามที่ต่อต้านญี่ปุ่นอย่างเข้มแข็ง ในการที่จะแทรกเข้ามาทางการคลังและ
 “ เป็นผู้มีจิตใจนิยมสัมพันธมิตรนั้นได้ “เลื่อนตำแหน่งขึ้น” สู่คณะผู้สำเร็จราชการ ฯ
 “ เพื่อกำจัดเขาให้พ้นจากกิจกรรมทางการเมืองอันไม่เป็นมิตรต่อญี่ปุ่น.....หลวงวิจิตร ฯ
 “ ได้เป็นรัฐมนตรีต่างประเทศเมื่อเร็ว ๆ นี้ นายดิเรกรัฐมนตรีต่างประเทศก่อน
 “ สงครามปลดอภัยภายใต้การสอดส่อง คือ เป็นเอกอัครราชทูตไทยประจำโตเกียวตั้ง
 “ ที่ไคซังเจงในวอร์ค่อนนั้นแล้วว่าผู้ที่ไม่อยู่ในคณะรัฐบาลคนเดียว คือ นายวิลาส
 “ โอสธานันท์ อดีตอธิบดีกรมโฆษณาการ

“ได้รับแจ้งว่าได้มีการประกอบขึ้นซึ่ง “เสรีไทย” ขบวนการหนึ่ง จัดตั้งโดย
 “ นักศึกษามหาวิทยาลัย เป็นที่แน่นอนว่าวัตถุประสงค์ของขบวนการเช่นนี้เพื่อจัด
 “ ตั้งกลุ่มก่อวินาศกรรมได้ดิน ซึ่งเมื่อถึงโอกาสสมควรแล้วก็จะทำการยึดอำนาจแล้วกู้อิสร-
 “ ภาพประเทศให้พ้นจากแอกของญี่ปุ่นและการควบคุมของผู้นำ...ปัจจุบัน ส่วนกลุ่ม
 “ เล็ก ๆ ของผู้นำนิยมสัมพันธมิตรที่ยังอยู่ในรัฐบาลนั้น... ไม่ทราบว่เกี่ยวข้องกับ
 “ ขบวนการหรือไม่”

๔.๓

การก่อตั้งเสรีไทยใน ส.ร.อ. และในอังกฤษ

๔.๓.๑ จิตสำนึกของคนไทยส่วนมากที่รักษาตัวซึ่งอยู่ใน ส.ร.อ. และในอังกฤษ และท่วงท่าของรัฐบาล ส.ร.อ. กับรัฐบาลอังกฤษที่มีต่อการจัดตั้งเสรีไทยใน ๒ ประเทศนั้น

นอกจากคนไทยในประเทศไทย ที่ได้ประสบพบเห็นการรุกรานของญี่ปุ่นตั้งแต่วันที่ ๘ ธ.ค. ค.ศ. ๑๙๔๑ (พ.ศ. ๒๔๘๔) จึงเกิดจิตสำนึกรวมกันก่อตั้งองค์การต่อต้านญี่ปุ่น เพื่อกอบกู้เอกราชของชาติไทยสมบูรณของชาติไทยดังที่ข้าพเจ้ากล่าวไว้ในหลายข้อแล้วนั้น ส่วนคนไทยในส.ร.อ.และในอังกฤษก็เกิดจิตสำนึกที่จะรวมกันประกอบเป็นองค์การต่อสู้ญี่ปุ่นเพื่อกอบกู้เอกราชของชาติไทย แม้ว่าข้าพเจ้าได้รับจะเข้าไปข้างแต่คนไทยในต่างประเทศดังกล่าวนี้ก็มีได้ทอดทิ้งเวลาไว้เนิ่นนาน ก็ได้รับลงมือออกแถลงการณ์คัดค้านญี่ปุ่น และดำเนินที่จะจัดตั้งองค์การต่อต้านญี่ปุ่นขึ้น อาทิ

(๑) เมื่อวันที่ ๑๑ ธ.ค. ค.ศ. ๑๙๔๑ (พ.ศ. ๒๔๘๔) หรือ ๓ วันภายหลังญี่ปุ่นรุกรานไทยนั้น ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช อัครราชทูตไทยประจำกรุงวอชิงตันได้แถลงต่อ น.ส.พ. และส่งโทรเลขไปยังรัฐบาลไทยที่กรุงเทพฯ ใจความว่า สถานทูตไทยที่กรุงวอชิงตันจะทำตามคำสั่งของรัฐบาลที่สถานทูตเห็นว่ามิใช่เป็นคำสั่งที่ญี่ปุ่นสั่งให้ทำ รุ่งขึ้นอีก ๑ วันคือวันที่ ๑๒ ธ.ค. นั้น สถานทูตไทยดังกล่าวทราบข่าวว่ารัฐบาลไทยทำข้อตกลงร่วมมือทางทหารกับญี่ปุ่น สถานทูตนั้นก็ได้แจ้งต่อรัฐบาลอเมริกัน ถึงการที่สถานทูตนั้นไม่ยอมรับรู้ข้อตกลงกับรัฐบาลญี่ปุ่นดังกล่าว นั้น และถึงการที่อัครราชทูตและข้าราชการสถานทูตนั้นพร้อมที่จะจัดตั้งองค์การเสรีไทย ซึ่งรัฐบาลอเมริกันได้หารือต่อไปยังรัฐบาลอังกฤษ แต่รัฐบาลอังกฤษได้ตอบรัฐบาลอเมริกันตามบันทึกสถานเอกอัครราชทูตอังกฤษลงวันที่ ๒๔ มกราคม ค.ศ. ๑๙๔๑ (พ.ศ. ๒๔๘๔) ซึ่งปรากฏในหนังสือรัฐบาลส.ร.อ.เล่มที่ข้าพเจ้าได้อ้างไว้ก่อนแล้ว (Foreign Relations of the United States) ค.ศ. ๑๙๔๑ เล่ม ๕ หน้า ๓๐๒ มีความตอนหนึ่งดังต่อไปนี้

“ 711.92/33

“The British Embassy to the Department of State

“AIDE-MEMOIRE

“His Majesty’s Government in the United Kingdom welcomes the proposal made in the State Department’s memorandum of December 18th to continue to recognise the Thai Minister in Washington as the representatives in the United States of the free people of Thailand. When the question of setting up a Free Thai movement arises, the personalities of possible leaders will naturally require careful consideration, and His Majesty’s Government are now going into this question so far as the United Kingdom is concerned. The Thai Minister in London has shown no wish to come out into open opposition to the regime in Bangkok, and His Majesty’s Government consider that it will be best to arrange for his departure.”

แปลเป็นไทยดังต่อไปนี้

“ เลขที่ ๗๑๑.๕๒/๓๓

“สถานเอกอัครราชทูตบริติชถึงกระทรวงว่าการรัฐ (กระทรวงการต่างประเทศ ส.ร.อ.)”

บันทึกช่วยจำ

“รัฐบาลของพระราชาธิบดีในสหราชอาณาจักร (อังกฤษ) ยินดีต้อนรับข้อเสนอตามบันทึกของกระทรวงว่าการรัฐ ฉบับลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ในการดำเนินต่อไปที่รับรองอัครราชทูตไทยในวอชิงตันเป็นตัวแทนในสหรัฐอเมริกายของประชาชนเสรีแห่งประเทศไทย. เมื่อปัญหาเกิดขึ้นเรื่องจัดตั้งขบวนการเสรีไทยนั้น บุคคลที่อาจเป็นไปได้ที่จะเป็นหัวหน้านั้นก็จะเป็นธรรมดาที่ต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ, และรัฐบาลของพระราชาธิบดีกำลังดำเนินการเกี่ยวกับปัญหานี้ เท่าที่เกี่ยวข้องกับสหราชอาณาจักร. อัครราชทูตไทยในกรุงลอนดอนมิได้แสดงความปรารถนาอย่างเปิดเผยที่จะคัดค้านระบบปกครองในกรุงเทพฯ และรัฐบาลของพระราชาธิบดีเห็นว่า จะเป็นการดีที่สุดที่จะให้เขาเดินทางออกไป.....”

เมื่อรัฐบาลอเมริกันได้รับบันทึกสถานเอกอัครราชทูตอังกฤษ ก็ได้มีบันทึกตอบไปเมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ค.ศ. ๑๙๔๒ (พ.ศ. ๒๔๘๕) มีความตอนหนึ่งที่ปรากฏในหนังสือเล่มที่ข้าพเจ้าอ้างถึงฉบับ ค.ศ. ๑๙๔๒ เล่ม ๑ หน้า ๕๑๓-๕๑๔ มีความดังต่อไปนี้

“With regard to the Thai Minister in Washington, this Government has decided, after careful consideration of all factors involved, not to proceed at present with the proposal to recognize the Minister as” the representative in the United States of the free people of Thailand”, and intends for the time being to continue to recognize him as “Minister of Thailand”.

“With regards to the text of the statement which the British Government proposes to issue in London, this Government considers that it would be preferable to defer the issuance of any statements by the British and the United States Governments until such time as word shall have been received that the British and the American Ministers to Thailand have safely departed from the country. This Government agrees that any statements issued in regard to Thailand by the British Government, the Netherlands Government and the United States Governments should not conflict.

“Washington, January 19, 1942”

แปลเป็นไทยว่า

“...ส่วนที่เกี่ยวกับอัครราชทูตไทยประจำกรุงวอชิงตันนั้น รัฐบาลนี้(ส.ร.อ.) ได้ตัดสินใจภายหลังที่ได้พิจารณาอย่างรอบคอบทั้งกรณีทั้งหลายที่เกี่ยวข้องแล้ว จึงไม่ดำเนินต่อไปในปัจจุบันนี้ เกี่ยวกับข้อเสนอที่จะรับรองอัครราชทูตไทยว่า “เป็นตัวแทนในสหรัฐอเมริกาของประชาชนเสรีไทยในประเทศไทย” และตั้งใจในสถานการณ์ปัจจุบันที่จะดำเนินรับรองเขาต่อไปในฐานะ “อัครราชทูตของประเทศไทย”

“เกี่ยวกับข้อแถลง ซึ่งรัฐบาลบริติชเสนอที่จะประกาศในกรุงลอนดอนนั้น รัฐบาลนี้ (ส.ร.อ.) เห็นว่า น่าจะเป็นการเหมาะสมกว่าที่จะเลื่อนเวลาต่อข้อแถลงใดๆ โดยรัฐบาลอังกฤษและรัฐบาล ส.ร.อ. ไว้ก่อน จนกว่าถึงเวลาที่ได้รับแจ้งว่า

“อัครราชทูตอังกฤษและอเมริกันประจำประเทศไทย ได้ออกเดินทางจากประเทศไทยนั้น รัฐบาลนี้ (ส.ร.อ.) เห็นด้วยว่า คำแถลงใดๆ ที่เกี่ยวกับประเทศไทยซึ่งจะประกาศโดยรัฐบาลบริติช, รัฐบาลเนเธอร์แลนด์ และรัฐบาล ส.ร.อ. นั้นจะต้องไม่ขัดกัน

วอชิงตัน, วันที่ ๑๘ มกราคม ค.ศ. ๑๙๔๒”

แม้รัฐบาลอังกฤษจะสงวนท่าทีในการรับรองอัครราชทูตไทยในวอชิงตันเป็นหัวหน้าขบวนการเสรีไทยก็ตาม แต่อัครราชทูตและข้าราชการสถานทูตไทยประจำกรุงวอชิงตัน ก็ได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาล ส.ร.อ. ให้จัดตั้งกองกำลังเสรีไทยประกอบด้วยคนไทยผู้รักชาติและอาสาสมัครเพื่อเดินทางมาต่อสู้อยู่ในในประเทศไทย

องค์การเสรีไทยใน ส.ร.อ. เรียกชื่อองค์การเป็นภาษาอังกฤษว่า “Free Thai Movement”

(๒) ส่วนคนไทยในสหราชอาณาจักร (อังกฤษ) นั้นก็ได้รวบรวมส่วนมากที่สุดเป็นคณะเสรีไทยในอังกฤษ ผู้ที่เป็นชายก็ได้รับฝึกฝนเป็นทหารอังกฤษเพื่อเดินทางไปต่อสู้ญี่ปุ่นในประเทศไทย ข้าพเจ้าขอให้ท่านผู้สนใจรายละเอียดโปรดอ่านบทความของนายป๋วย อึ๊งภากรณ์ เรื่อง “ทหารชั่วคราว” ซึ่งลงพิมพ์ในหนังสือของนายดิเรก ชัยนาม เรื่อง “ไทยกับสงครามโลกครั้งที่ ๒”

โดยที่รัฐบาลอังกฤษยังคงเรียกประเทศไทยว่า “Siam” และเรียกคนไทยว่า “Siamese” ดังนั้นเสรีไทยในอังกฤษจึงเรียกขบวนการเสรีไทยเป็นภาษาอังกฤษว่า “Free Siamese Movement”

(๓) ต่อมาเมื่อขบวนการต่อต้านญี่ปุ่นภายในประเทศไทย ได้รวมเป็นขบวนการเดียวกันกับเสรีไทยใน ส.ร.อ. และในอังกฤษแล้ว เราก็ใช้ชื่อขบวนการของเรานั้นว่า “ขบวนการเสรีไทย”

แต่เอกสารทางราชการอังกฤษยังคงเรียกขบวนการของเราว่า “Resistance Movement” ฉะนั้นในการเสนอเรื่องและทำความเข้าใจเป็นทางการกับรัฐบาลอังกฤษ เราจึงเรียกขบวนการของเราเป็นภาษาอังกฤษว่า “Thai Resistance Movement”

๔.๗.๒ ความแตกต่างบางประการระหว่างขบวนการเสรีไทยกับข้ออ้างของ พ.ค.ท. ในการต่อสู้ญี่ปุ่น

(๑) ตามสารานุกรมประจำปีของจีนชื่อ “ซู่รื่อเจี่ยจื่อรื่อซื่อเตียน” แปลเป็นไทยว่า “สารานุกรมความรู้แห่งโลก” ฉบับที่พิมพ์ติดต่อกันหลายปีภายหลัง ค.ศ. ๑๙๕๘ นั้นอ้างว่า พรรคคอมมิวนิสต์ไทยตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๑ ธ.ค. ค.ศ. ๑๙๔๒ (พ.ศ. ๒๔๘๕) จึงแสดงว่า พ.ค.ท. ตั้งขึ้นภายหลังที่ญี่ปุ่นยกกำลังทัพุกรานประเทศไทยแล้ว ๑๑ เดือน ๒๓ วัน เอกสารของพรรคคอมมิวนิสต์ไทยภายหลังพ.ศ. ๒๔๘๒ (ค.ศ. ๑๙๔๙) ก็ถือตามคำอ้างของสารานุกรมจีนนั้น และได้จัดให้มีการฉลองวันก่อตั้งพรรคขึ้นเป็นประจำ จึงแสดงว่า พรรคนี้ก่อตั้งขึ้นช้ากว่าองค์กรต่อต้านญี่ปุ่นและเสรีไทยใน ส.ร.อ. และในอังกฤษมาก

(๒) ในนิตยสารของจีนหลายเล่ม และเอกสารกับคำโฆษณาของพ.ค.ท. อ้างว่าเมื่อพรรคคนตั้งขึ้นแล้วก็ได้นำมวลชนชาวไทยต่อสู้ญี่ปุ่น แต่ต่อมาได้มีการแถลงใหม่ถือเอาวันที่ ๗ สิงหาคม ค.ศ. ๑๙๖๕ (พ.ศ. ๒๕๐๘) เป็นวันที่เรียกตามภาษาอีสานว่า “วันเสี้ยงปิ่นแตก” หมายถึงว่า เป็นวันซึ่งพ.ค.ท.ใช้อาวุธปืนยิงข้าศึก จึงนับเป็นเวลากว่า ๒๘ ปี ที่สารานุกรมจีนและพ.ค.ท.อ้างว่าพรรคนี้ได้ก่อตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๕ และเป็นเวลา ๒๐ ปีภายหลังที่สงครามโลกครั้งที่ ๒ เสร็จสิ้นแล้ว

(๓) ไม่ปรากฏว่าพ.ค.ท.ได้มีการติดต่อกับสัมพันธมิตรประเทศใด ที่จะร่วมกับเขาในการต่อสู้ญี่ปุ่นทางอาวุธ ฉะนั้นจึงเป็นที่น่าวิตกว่าการทำสงครามต่อสู้ศัตรูร่วมกันนั้น ถ้าต่างฝ่ายต่างทำการต่อสู้โดยไม่มีแผนทางทหารเดียวกันแล้วก็จะเสียเปรียบญี่ปุ่นได้ เพราะต่างฝ่ายต่างทำการต่อสู้ไปก่อนโดยยังไม่ถึงเวลา ก็จะทำให้

ญี่ปุ่นทำลายบ้านเมืองไทยได้ โดยสัมพันธมิตรเข้ามาช่วยไม่ทัน เช่น กรณีที่คอมมิวนิสต์โปแลนด์ได้ควั่นลงมือต่อสู้เยอรมัน ก่อนที่สัมพันธมิตรจะยกกองทัพไปช่วยได้ หรือสัมพันธมิตรเห็นควรระดมกำลังโจมตีญี่ปุ่นแต่พ.ค.ท.ยังไม่พร้อมถือว่าช้าไป ก็ทำให้สัมพันธมิตรและกองกำลังของราษฎรที่พ.ค.ท.จัดตั้งไว้สิ้นเสียหาย

(๔) ไม่ปรากฏจากสารานุกรมของจีนที่อ้างถึงหรือเอกสารของพ.ค.ท. ว่าได้ทำความเข้าใจกับสัมพันธมิตรชาติใด และคอมมิวนิสต์ชาติไหน ๆ ก็ได้กล่าวถึงเลยว่าพ.ค.ท.ได้ทำความตกลงว่า ถ้าพ.ค.ท.นำกำลังต่อสู้ญี่ปุ่นแล้วสัมพันธมิตรรับรองว่าประเทศไทยไม่ตกเป็นฝ่ายแพ้สงคราม ดังนั้นเมื่อญี่ปุ่นยอมแพ้สงครามแล้ว พ.ค.ท. จะทำอย่างไรที่จะให้ประเทศสัมพันธมิตรที่รัฐบาลไทยได้ประกาศสงครามและก่อสร้างสงครามกับเขาไว้วันนั้น คือ บริเตนใหญ่, ส.ร.อ., จีน, ยอมรับรองว่าประเทศไทยไม่ตกเป็นฝ่ายแพ้สงคราม ? หรือพ.ค.ท.จะนำราษฎรไทยต่อสู้บริเตนใหญ่, ส.ร.อ., จีน, ไปโดยอ้างเป็นเวลานานอีกเท่าใดจนกว่าประเทศดังกล่าวนี้จะยอมรับรองว่าประเทศไทยไม่ตกเป็นฝ่ายแพ้สงคราม ?

๔.๘

หน้าที่โดยเฉพาะของปราโมทย์ ฯ ในงานเสรีไทย

ข้าพเจ้าได้ให้ปราโมทย์ ฯ มีหน้าที่ทั่วไปประจำกองบัญชาการเสรีไทย และมีหน้าที่โดยเฉพาะอย่างหนึ่งที่พันโทนิโคล สมิธ (Nicol Smith) ได้เขียนไว้ในหนังสือชื่อ “Into Siam Underground Kingdom” แปลว่า “เข้าสู่สยามราชอาณาจักรใต้ดิน” พิมพ์ใน ส.ร.อ. เมื่อ ค.ศ. ๑๙๔๕ และ ค.ศ. ๑๙๔๖ ซึ่งแสดงถึงงานของขบวนการเสรีไทยในการต้อนรับและพิทักษ์นภัยทหารสัมพันธมิตรซึ่งเข้ามาประจำในกองบัญชาการเสรีไทยได้ปฏิบัติอย่างไร

กองบัญชาการเสรีไทยได้จัดให้นายทหารอเมริกันอยู่ส่วนหนึ่ง และนายทหารอังกฤษอยู่อีกส่วนหนึ่ง

๔.๘.๑

ส่วนที่เกี่ยวกับนายทหารอเมริกันนั้น ในขั้นแรกกองบัญชาการเสรีไทยได้ “บ้านมะลิวัลย์” (บ้านของทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์) เป็นที่พำนักนายทหารอเมริกัน ต่อมาเมื่อนายทหารอเมริกันมาประจำอยู่มากขึ้นจึงย้ายไปอยู่ที่ “วังสวนกุหลาบ” (ซึ่งจอมพลพิบูลสงครามเคยใช้เป็นทำเนียบนายกรัฐมนตรี)

ต่อไปนี้เป็นคำแปลจากหนังสือเล่มที่อ้างถึงข้างบนนั้น หน้า ๒๓๘-๒๔๒

ผู้ขายร่างสันตติในชุดสีขาวผ้าผูกคอสีดำเดินเข้ามาหา โฮวาร์ด (Capt. Howard Palmer)

โฮวาร์ดกล่าวแนะนำให้เรา รู้จักว่า: “นี่คือ นายบุญล้อม (ชื่อเดิมของปราโมทย์ ฯ) เขาเป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ และเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รวมทั้งมีตำแหน่งเป็นช่างตัดผมให้กับพวกใต้ดินด้วย โดยมักจะตัดผมให้เราในระหว่างที่เขาไปหรือกลับจากที่ประชุม”

บุญล้อมพูดภาษาไทยกับโฮวาร์ดพร้อมกับยื่นห่อของให้ โฮวาร์ดแฉะ แก่ นิโคล สมิธ และลอร์ด ชอร์ชว่า

“โอ ผมลืมบอกพวกคุณไปว่า เขานำกางเกงแพรมาให้ ซึ่งสวมใส่สบายกว่าเสื้อผ้าของเรามาก ผมเองก็สวมอยู่ตลอดเวลา”

“ก็ถ้าเช่นนั้น ทำไมคุณไม่สวมตอนนั้นล่ะครับ” ลอร์ด (Lloyd Georges) ถามด้วยความสงสัย

“ก็ตอนนี้อยู่ที่ร้านซักผ้าครับ”

พวกเราไม่ได้มีปัญหาเกี่ยวกับขนาดของกางเกงแพร นอกจากเรื่องสีของมันเท่านั้น ขณะที่สวมก็รู้สึกได้ว่ามันเย็นสบาย โฮวาร์ดสวมกางเกงแพรสีม่วง ผมสวมสีเขี้ยว ส่วนลอร์ดสวมสีดำ

โฮวาร์ดแปลให้เราฟังว่า “นายบุญล้อมบอกว่าจะไปรัฐสภาตอน ๑๐ โมงเช้า ตอนหนึ่ง ๘ โมงครึ่ง ดังนั้นถ้าใครต้องการจะตัดผม เขาก็จะรีบดีมาก”

ความจริงผมเองก็ต้องการจะตัดเหมือนกัน แต่เมื่อสัปดาห์ก่อนช่างตัดผมในกัลกัตตาจัดการตัดผมของผมเสียจนเกรียนไปเลย หากขึ้นตัดออกไปอีกแม่แต่นิดเดียว ผมก็คงจะกลายเป็นคนหัวล้าน

แต่สำหรับลอร์ดแล้วต่างกัน ผมไม่คิดว่าถ้าเขาสามารถที่จะเลือกร้านตัดผมเองได้แล้วเขาจะเลือกให้-บุญล้อมตัด แต่ก็นั่นแหละ ระหว่าง-บุญล้อมกับไม่ได้ตัดผม ซึ่งเราคาดว่าคงจะเป็นเวลาอีกหลายอาทิตย์ที่เดี๋ยวที่เราจะต้องอยู่ในกรุงเทพฯ ก็คงจะไม่มีทางเลือก นอกจากตกลงให้-บุญล้อมตัดผมเท่านั้น

บุญล้อมรู้แต่เพียงว่าจะทำอย่างไรกับการตัดผม เขาออกไปที่ระเบียบขกเก้าอี้มาให้ลอร์ดนั่งรวมทั้งโต๊ะสำหรับการวางเครื่องมือ ซึ่งอยู่ในกระบะใบเล็ก ๆ สีดำซึ่งเขาเอาติดมือมาด้วย ในกระบะนั้นมีกรรไกร กีบ และกระเบื้องบังกระเบื้องโต ไม่มีกระดาษอะไรคลุมตัวลอร์ด มีหน้าผ้าลอร์ดกลับถูกขอร้องให้ถอดเสื้อ ต่อจากนั้นบุญล้อมก็โรยแป้งให้เป็นการใหญ่ ลอร์ดร้องบ่นหลายครั้งว่าคัน แต่-บุญล้อมก็โรยแป้งลงไปอีกจนกระทั่งลอร์ดหยุดบ่น และในตอนท้ายที่สุด บุญล้อมก็หยิบสิ่งหนึ่งดูคล้ายไม้กวาดออกมาปิดเส้นผมที่ตัดออกจากลอร์ด ลอร์ดบอกต่อ มาว่าเขายังคงคันไปอีกหลายวัน แต่ก็ไม่มีใครกล้าพูดอีกแล้วว่าเขาคงจะตัดผม

บุญล้อมเกือบจะออกไปอยู่แล้วเมื่อนายไบ้เข้ามา นายไบ้ไม่ใช่เป็นเพียงหนึ่งในจำนวนประชาชนซึ่งผมได้พบในสยามที่สร้างความประหลาดใจให้เท่านั้น แต่เขาเป็นหนึ่งในบรรดาคนพิการที่ผมได้เคยเผชิญหน้า ชื่อของเขาในภาษาไทยแปลว่า คนไบ้ เขาหูหนวกด้วย และดูประหนึ่งว่านายไบ้เองจะมีความเข้าใจทุกคนรวมทั้งชาวต่างประเทศ เขาเข้าใจชาวต่างประเทศดีกว่าที่ชาวต่างประเทศเข้าใจกันเองเสียอีก

ขณะที่นายไบ้เข้ามาโฮวาร์ดก็ข้มให้ สังกัดได้ว่าโฮวาร์ดชอบบริกรคนนี้ โฮวาร์ดพูดขึ้นว่า “หวังว่าคงสบายดีสินะไบ้”

ไม่รู้สักทีที่ว่าโฮวาร์ดจะพูดอะไร เขาอดกล้ำทูปหน้อก และก่อนที่
เราจะรู้ตัว เขาก็ก้มหัวลงมาทพน กลับเอาเท้าขึ้นไปข้างบนพร้อมกับยื่นด้วยนิ้ว
หัวแม่มือ ครั้งแรกยื่นด้วยนิ้วม่อข้างละ ๓ นิ้วต่อมาเหลือข้างละ ๒ นิ้ว และใน
ท้ายที่สุดด้วยนิ้วหัวแม่มือ ๒ ข้างเท่านั้น โฮวาร์ดบอกพวกเราว่านั่นแหละ เป็นวิธี
ของโบ๊ว่าเขาสบายดีแล้ว

“โบ๊สบายดีและอยู่ในสภาพที่ดีด้วย”

“สภาพที่ดี” ลอยด์ตะโกนลั่น กลอกนัยน์ตาไปมา ซึ่งผมก็รู้สึกว่ามันน่า
ของผมนี่เป็นเช่นนั้น ผมไม่คิดว่าจะมีมนุษย์คนใดในโลกที่สามารถทำอะไรอย่างนายโบ๊
ได้ ไม่ว่าจะอยู่ในสภาพหรือรูปร่างอย่างไรก็ตาม

“แต่ถ้าเวลาที่เขามีสสุขภาพดีจริงๆ แล้ว เขาสามารถจะสลัดมือและกลับมา
ยื่นต่อด้วยนิ้วหัวแม่มือ” โฮวาร์ดเสริมต่อด้วยว่า “เขาเหมือนแมวไม่มีผิด”

“เขามีนहांที่อะไรหรือ” ผมถาม

“เขามีนहांที่ทำความสะอาดทำเนียบ (วังสวนกุหลาบ) คอยรับใช้ที่โต๊ะ
อาหาร ทำความสะอาดห้องนอนและทำเตียง”

“เขามาอยู่ที่นั่นได้อย่างไร” ลอยด์ซัก

โฮวาร์ดตอบว่า “โดยปกติแล้ว เขาทำงานอยู่กับนายบุญล้อม จนกระทั่ง
วันหนึ่งโฮวาร์ดได้นั่งอยู่ด้วยขณะที่ “รูธ” (ชื่อแฝงของปรีดี พนมยงค์) บรรจง
คนใช้ทั่วไปและภรรยาของเขาเก็บความลับไม่ได้ “รูธ” บอกบุญล้อมว่ามีปัญหา
ที่จะได้ใครทำหน้าที่ดูแลพวกใต้ดิน ขณะที่สองท่านกำลังปรึกษากันนั้น นายโบ๊ก็
เข้าใจว่าสองท่านนั้นพูดถึงเรื่องอะไร นายโบ๊จึงขออาสาทำงานนี้

“เขาจะขอได้อย่างไร ในเมื่อโบ๊พูดไม่ได้” ผม (นิโคล สมิธ) ถาม

“แล้วคุณจะเห็นเอง” โฮวาร์ดพูด และผมก็ได้เห็นจริงๆ

โฮวาร์ดเริ่มตั้งต้นถามนายโบ๊เกี่ยวกับพวกเรา ทันใดนั้นคนโบ๊ชาญฉลาดก็
เริ่มอธิบายลักษณะของพวกเราด้วยอาการแสดงออกชัดเจน เริ่มจากแสดงภาพของ

ลอยด์ โดยนายโบ๊ใช้มือทำวงกลมเหนือศีรษะด้านหลัง แสดงว่าลอยด์มีศีรษะ
ด้านหลังล้าน สำหรับผม (นิโคล สมิธ) นั้น เขาทำแก้มป้องพร้อมกับขีดออกเพื่อให้
เห็นว่าเป็นคนอ้วน ส่วนโฮวาร์ดนั้นนายโบ๊เขย่งตัวเพื่อแสดงให้เห็นว่าแม่โฮวาร์ด
จะอ้วนแต่ก็สูงกว่าผม (นิโคล สมิธ)

เมื่อผมขึ้นธนบัตร ๕ บาทให้นายโบ๊ เขาก็พนมมือไหว้ประหนึ่งอำนวยการ
ให้ผม ขณะเดียวกันก็โค้งคำนับ โฮวาร์ดเล่าว่านายโบ๊เอาใจใส่มากในการเก็บ
รวบรวมธนบัตรเงินบาทที่ได้รางวัลจากตัวแทนอเมริกัน เพราะธนบัตรนั้นพิมพ์ใน
ประเทศอังกฤษก่อนสงคราม โบ๊รู้ว่าธนบัตรเหล่านั้นมีค่ามากกว่าธนบัตรที่ญี่ปุ่น
เป็นฝ่ายพิมพ์ขึ้น

“หลวงสังวร (สังวร สุวรรณชีพ) จะมากินอาหารกลางวัน” โฮวาร์ด
แจ้งให้เราทราบ “เขาเป็นคนสำคัญอันดับสองในกองทัพเรือไทย และเป็น
หัวหน้าสมาชิกทหารเรือแห่งองค์การใต้ดินของเรา ขณะเดียวกันเขาเป็นผู้บังคับ
บัญชาสารวัตรทหารจำนวนสามพันคนด้วย”

“สามพันคน! ขนาดนั้นทีเดียว”

“หนึ่งในบรรดาหน้าหน้าที่ของเขาก็คือ ประกันความปลอดภัยและดูแลให้พวก
เราได้รับความสะดวก ยกตัวอย่างเช่น เมื่อเวลาที่พวกเราพบกับตัวแทนฝ่ายอังกฤษ
ที่อีกด้านหนึ่งของเมือง ก็เป็นหน้าที่ของพวกหลวงสังวรที่จะให้พวกเราไปตั้งที่นั่น
และกลับมาอย่างปลอดภัย พลพรรคหนุ่มคนหนึ่งของเราบอกผมว่าครั้งหนึ่งของ
พลเรือนที่เราเห็นในขณะที่เราผ่านไปตามถนน ไม่ว่าจะเป็นผู้ชายที่เดินทอดน่อง
กับผู้หญิง หรือคนโกวเปเลเด็กทารกตามลำคลอง หรือคนจับกลุ่มพูดคุยกันตาม
ถนน ล้วนแต่เป็นสารวัตรทหารของหลวงสังวร ถ้ารถของทหารญี่ปุ่นจะเข้ามาเล่น
งานเรา หรือกองลาดตระเวนญี่ปุ่นเกิดจะมาพบเราในขณะที่กำลังเปลี่ยนขางรถ หรือ
ให้เราหยุดรถไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใด ๆ ก็ตาม สารวัตรทหารเหล่านั้นจะปราดเข้ามาจัด
การกับทหารของญี่ปุ่นแล้วนำศพออกไปโดยไม่ทิ้งร่องรอยใด ๆ ไว้เลย ต่อจากนั้น
พวกสารวัตรทหารไทยก็จะเดินทอดน่องลาดตระเวนไปมาเหมือนเมื่อก่อนเหตุการณ์

ลอยด์กล่าวว่า :

“ผมไม่เคยได้ยินว่ามีผู้ใดที่มีหน้าที่รับผิดชอบมาก โดยมีผู้ได้บังคับบัญชาจำนวนน้อย”

“ไม่มีใครเหมือนท่านนายพลเรือ ๑ หรอกครับ” โสวาร์ดพูดต่อไป “เขาส่งข่าวมาเมื่อเช้านี้ว่า พวกคุณชอบอาหารอะไรบ้างที่แปลกไปจากบัญชีอาหารประจำ”

“มีอะไรบ้างละครับ” ลอยด์ถาม

“ตามปกติก็มีเนื้อต่าง ๆ เนื้อกวาง และ เบ็ด แอง สลัดเขียว กล้วย มะละกอ และไอศกรีม หากคุณต้องการ เราเพิ่งซื้อมาจากโรงแรมนั่นเอง”

“สะเต็กกับไอศกรีมหรือครับ พระผู้เป็นเจ้า ในขณะที่ภรรยาผมที่วอชิงตันมีแต่ปลาเท่านั้น”

“เรามีอาหารทะเลซึ่งสด มีกุ้งก้ามกรามซึ่งปรุงด้วยซอสซึ่งยากที่คุณจะชิมได้ที่ไหนอีก”

ผมเริ่มจะมองเห็นแล้วว่าทำไมโสวาร์ดจึงสามารถมีน้ำหนักเพิ่มขึ้นอีก ๑๕ ปอนด์ขณะที่อยู่แนวหลังญี่ปุ่น ๔๐๐ ไมล์

เนื่องจากรู้ว่าหลวงสังวรทำทุกอย่างเพื่อพวกเรา พวกเราก็เตรียมใจเอาไว้แล้วว่าคงจะชอบเขาแน่ ๆ และในที่สุดเราก็ชอบเขาจริง ๆ เขาตัวใหญ่กว่าผมมีนิดเดียว และเป็นข้าราชการไทยที่ตัวเล็กที่สุดที่ผมเคยเห็น เป็นคนที่ร่าเริงว่องไว และเตรียมพร้อมอยู่ตลอดเวลาและผมก็เชื่อว่าเขาต้องมีภาระมาก.....

เขามอบรายชื่อเรือของกองทัพเรือไทย และอธิบายให้ฟังถึงรายละเอียดความแตกต่างกันตั้งแต่เรือฝึก เรือรบรทุกน้ามันจนถึงเรือดำน้ำ “ผมต้องการให้พวกคุณมีโอกาสเห็นเรือพวกนี้เองด้วยตาของคุณเอง เรากะว่าจะหาโอกาสในบางคืนภายในอาทิตย์หน้า”

ผมขอบคุณเขาแล้วก็เริ่มต้นกินอาหารกลางวันกัน

เราเดินเข้าห้องอาหารด้วย สังเกตเห็นกระถางเงินประดับด้วยดอกกุหลาบ และนายโบ้ที่สง่าเปรียบเหมือน “ชิ้นส่วนของการต่อต้าน” ไอศกรีมทำด้วยครีมแท้เกือบทั้งหมด มีรสอร่อยมาก ผมไม่เคยกินอร่อยอย่างนั้นมาก่อน เรามีไอศกรีมเต็มถึงเขียนพอที่จะแบ่งให้พวกเรา ๑๘ คน เมื่อเรากลับขึ้นเดินจากโต๊ะอาหารไม่ปรากฏว่ามีไอศกรีมเหลือแม้แต่หยดเดียว ผมดีใจที่ไม่ต้องมีรายงานที่ต้องทำในบ่ายนั้น ผมอยากจะนอนพัก

โสวาร์ดแจ้งว่า “พันโทสำเร็จ (สำเร็จ เนตรายน) จะมาที่นั่นตอนบ่าย ๕ โมง พร้อมกับข่าวครั้งหลังสุด ตอนนั้นเขากำลังกินข้าวกลางวันกับทหารญี่ปุ่น เขากินกับญี่ปุ่นแทบจะทุกวัน ไปถึงที่ทำงานก็จัดการเขียนรายงานข่าวถึงพวกเราแล้วก็หยุดเพื่อดื่มเล็กน้อย เขาหาข่าวให้พวกเราได้มากจนเราต้องใช้คนสองคนทำหน้าที่เพียงส่งข่าวต่อไปตลอดเวลา

“คุณจะไม่นอนพักเสียหน่อยก่อนหน้าที่เขาจะมาหรือ” ลอยด์ถาม

“ไม่หรอกครับ ผมเคยชินกับการกินอาหารกลางวันมาก ๆ แล้ว นอกจากนี้ยังมีข่าวที่เพิ่งมาจากแคนดีและผมจำเป็นต้องแยกแยะมันด้วย”

“สมมติว่าถ้าผม (นิโคล สมิธ) ขึ้นกินแบบนี้ตลอดเวลาละก็ มีหวังน้ำหนักเพิ่มเป็น ๒๕๐ แ่ง ๆ” ผมพูดกับลอยด์ในขณะที่เรากำลังเดินขึ้นบันได

“ผมต้องจะแตกอยู่แล้ว” ลอยด์กล่าวสั้น ๆ

๕ โมงตรง พันโทสำเร็จมาถึง เขาเป็นคนท้วม ริมฝีปากหนา ใบหน้าปรูทำทางแข็งแรงแรงมาก แม้ว่าเขาจะเข้าใจภาษาอังกฤษที่เราพูดเป็นอย่างดี แต่เขาก็มักจะถามว่า “ขอโทษ คุณว่าอย่างไร” อยู่บ่อย ๆ

“พันโทสมิธครับ ผมนำเอาสภาพกำลังทหารญี่ปุ่นที่แน่นอนปัจจุบันนี้มาแจ้งให้ทราบ คือ ญี่ปุ่นมีกองทหารอยู่ในสยามโดยประมาณสิบสองกองพล แต่ละกองพลมีทหารประมาณหมื่นสองพันคน รวมตลอดไปถึงกองทหารที่อยู่ตามชายแดนพม่าและอินโดจีนด้วย”

พันโทสำเร็จซึ่งเส้นแบ่งอาณาเขตบนแผนที่ซึ่งโฮวาร์ดเอามาจากไวบนโตะ

“๕ กองพลตั้งอยู่ตามแนวชายแดนพม่า ตั้งแต่ “ตองยี” ในตอนใต้ของ
รัฐฉานถึง “เมืองหนาน” ที่ห่างออกไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้” เขากล่าวพร้อม
กับชี้ในแผนที่

“กองพล “กุกชู” ภายใต้นายพล “กีมูระ” ทางเหนือของสยาม นายพล
กีมูระแบ่งกองกำลังออกเป็นสามส่วนใหญ่ ๆ ให้ประจำอยู่ที่เขต “เซียงตุง”, เขต
“เมืองเลน” และ เขต “เมืองห้าฟง-เมืองที่”

อีกกองพลหนึ่งอยู่ตอนเหนือของพะโค อีกสองกองพลอยู่ตามฝั่งแม่น้ำ
สะโตง และอีกกองพลหนึ่งอยู่ที่มะละแหม่ง

“กองพลอิคาริภายใต้อำนาจการของนายพลซาโต้ ตั้งกองบัญชาการอยู่ที่
ตะวันออกเฉียงเหนือของกรุงเทพ ฯ มีพื้นที่ปฏิบัติการครอบคลุมเขตพระนคร, บริเวณ
ใกล้เคียงสระบุรีและปราชญ์บุรี ส่วนกองพลของนายพลวาตะตั้งฐานที่มั่นตอน
ใต้ของกาญจนบุรี

พันโทสำเร็จกล่าวต่อไปให้ตรงจุดว่า “ผมทราบวันนี้เองว่ากองพลเต็มอัตรา
กำลังจะมาถึงในเร็ว ๆ นี้ แต่จะต่างกับกองพลอื่น ๆ เพราะจะไม่ขึ้นตรงต่อกองทัพ
ญี่ปุ่นทันที หากจะขึ้นต่อกองทัพญี่ปุ่น-ไซ่ง่อนซึ่งมีฐานที่มั่นในอินโดจีน กองพลนี้จะ
ไม่เคลื่อนเข้ามาในสยาม และจะตั้งอยู่ที่ปากเซ”

โฮวาร์ดบันทึกข้อความอย่างระมัดระวัง และเขาก็รีบขึ้นไปข้างบนเพื่อจะ
ส่งวิทยุรายงานไปยังแคนดีเพื่อให้แจ้งแก่กองกำลังของพันธมิตร และหน่วยปฏิบัติการ
กองทัพอากาศต่อไป

พันโทสำเร็จใช้เวลา ๔๐ นาทีเศษเพื่อปรึกษาเรื่องกำลังทหารญี่ปุ่นในสยาม
เสร็จธุระการงานแล้วเราก็พักผ่อนด้วยการดื่มเพื่อการเข้านอนทางสังคม เรื่องแรกที่
สำเร็จเอ่ยถึงในการสนทนาคือ “นางสาวเค ฟรานซิส ดาราภาพยนตร์อเมริกัน”
ซึ่งสำเร็จรับสารภาพว่าชอบเขาอยู่อย่างลับ ๆ เมื่อสำเร็จทราบว่าผมรู้จักดาราคานั้น
เป็นการส่วนตัว เราก็เป็นเพื่อนกันขณะนั้นเอง

๔.๘.๒

ประวัติของนายใบ้ผู้รับใช้ชาติ

“นายใบ้” หรือ “ใบ้” เป็นสมญาหรือสามัญนามของบุคคลหนึ่งที่มีชื่อ
และนามสกุลจริงว่า “นายแจก แสงชั้น” เกิดเมื่อปีมะเมีย พ.ศ. ๒๔๖๑ เป็นบุตร
นายแดงและนางก้าน แสงชั้น เมื่ออายุได้ ๑๕ ปี นายใบ้ได้ทำงานอยู่ที่ร้านขายยา
ของปราโมทย์ ฯ โดยมีหน้าที่ทำความสะอาดและบริการทั่วไป และได้ติดตามปรา-
โมทย์ ฯ ไปอยู่ที่บ้านของปราโมทย์ ฯ ที่ฝั่งธนบุรีด้วย นายใบ้ได้รับความไว้วางใจจาก
ปราโมทย์ ฯ ให้เข้าร่วมในขบวนการเสรีไทยมีหน้าที่รับใช้ชาติดังที่พันโทโทนิโคล สมิธ
ได้กล่าวไว้ในหนังสือเล่มที่อ้างไว้แล้วนั้น

นายใบ้ชอบเล่นกล้ำมและเล่นกายกรรมด้วยวิธีต่างๆ เช่น ใช้ขวดไซดาเอา
ใบ้พาดบนขวดแล้วหกละเมนเอาเท้าขึ้น ทำตั้งแต่ ๕ นิ้วจนเหลือแค่นิ้วหัวแม่มือ
นิ้วเดียว ฯลฯ

เสรีจสงครามโลกครั้งที่ ๒ แล้ว ตำแหน่งการโรงของสำนักงานทรัพย์สิน
ส่วนพระมหากษัตริย์ว่างลง ปราโมทย์ ฯ จึงบรรจุนายใบ้ให้ดำรงตำแหน่งนั้น และ
แม้ว่าปราโมทย์ ฯ ต้องพ้นจากตำแหน่งผู้อำนวยการทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์
แต่นายใบ้ก็ยังคงทำงานอยู่ที่สำนักงานทรัพย์สินพระมหากษัตริย์จนถึง พ.ศ. ๒๕๑๕
จึงได้ลาออก

๕. ปราโมทย์ ฯ เป็นนายสนามมวยเวทีราชดำเนินคนแรก

เมื่อต้น พ.ศ. ๒๔๘๔ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ซึ่งขึ้นต่อ
กระทรวงการคลัง ได้ดำริก่อสร้างอาคารสนามมวยถาวรตามมาตรฐานสากลในที่ดิน
ของทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ริมถนนราชดำเนินนอกตอนมุมถนนพระเนียง ตรง
ข้ามโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ฯ จึงได้เรียกประมูลผู้รับเหมาก่อสร้าง
บริษัทอิมเพรสซ อิตาเลียน อีสเตโร โอเรียนเต เป็นผู้ประมูลได้รับเหมาก่อสร้าง

เริ่มลงมือก่อสร้างเมื่อวันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๘๔ กำหนดแล้วเสร็จภายใน ๓๖๕ วัน แต่การก่อสร้างต้องหยุดชะงักลงด้วยเหตุสุดวิสัย เพราะวัสดุก่อสร้างขาดแคลนเนื่องจากประเทศไทยเข้าสู่สถานการณ์สงครามโลกครั้งที่ ๒

ภายหลังที่ประเทศไทยได้ประกาศสันติภาพเมื่อวันที่ ๑๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๘๘ แล้วปราโมทย์ฯ ในฐานะผู้ช่วยผู้อำนวยการทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ได้อำนวยการก่อสร้างต่อเติมอาคารสนามมวยที่สร้างค้างไว้เดิมนั้นให้สำเร็จพอที่จะสามารถเปิดทำการแข่งขันได้ ปราโมทย์ฯ ได้ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวเป็นอย่างดีจึงได้รับแต่งตั้งให้เป็นนายสนามมวยเวทียาตราคนแรก และได้เปิดทำการแข่งขันชกมวยเป็นปฐมฤกษ์ ณ เวทีนั้นเมื่อวันที่ ๒-๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๘

ปราโมทย์ฯ ได้รับตำแหน่งดังกล่าวตั้งแต่นั้นเป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการ และเป็นผู้อำนวยการทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ จนกระทั่งรัฐมนตรีของรัฐบาลรัฐประหาร ๘ พ.ย. ๒๔๙๐ ได้มีคำสั่งวันที่ ๑๘ ธ.ค. พ.ศ. ๒๔๙๐ ให้ปราโมทย์ฯ พ้นจากตำแหน่งผู้อำนวยการทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

๖. ปราโมทย์ฯ ได้ทำประโยชน์ให้แก่ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ปราโมทย์ฯ ได้ทำประโยชน์แก่ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ มีมากมายหลายประการ อาทิ เมื่อปราโมทย์ฯ ได้เลื่อนตำแหน่งจากผู้ช่วยผู้อำนวยการเป็นผู้บริหารทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๘๘ แล้วปราโมทย์ฯ ได้ดำริให้ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ จัดตั้งบริษัทประกันภัยขึ้น โดยมีความประสงค์จะให้ผู้เช่าอาคารของสำนักงานประกันภัยอาคารที่เช่าไว้กับบริษัททรัพย์สินจะตั้งขึ้นแทนวิธีการเดิม ซึ่งผู้เช่าจะต้องนำอาคารที่เช่าไปประกัน ออกลูกเบี้ยวกับบริษัทอื่น อันจะนำประโยชน์เป็นการเพิ่มพูนรายได้ให้แก่ทรัพย์สินฯ และสำนักงานทรัพย์สินฯ จะไม่ต้องจ่ายเงินค่าประกันภัยให้แก่บริษัทอื่น กับอีกประการหนึ่งองค์การของรัฐบาลก็จะประกันภัยแก่บริษัทของสำนักงานทรัพย์สินฯ

ตั้งขึ้นใหม่ซึ่งจะช่วยให้สำนักงานทรัพย์สินฯ ได้มีรายได้เพิ่มขึ้น และองค์การของรัฐบาลก็ไม่ต้องประกันภัยบริษัทของเอกชน

ปราโมทย์ฯ ได้นำเรื่องเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาจัดระเบียบทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์เมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๔๘๘ ที่ประชุมลงมติเห็นชอบด้วยให้สำนักงานทรัพย์สินฯ จัดตั้งบริษัทประกันภัยขึ้นได้ โดยทรัพย์สินฯ เป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ ใช้ชื่อบริษัทว่า “บริษัทเทเวศประกันภัย จำกัด” มีทุนเริ่มแรก ๔ ล้านบาท

ในการประชุมกรรมการบริษัทครั้งแรกเมื่อวันที่ ๓ มกราคม พ.ศ. ๒๔๙๐ ปราโมทย์ฯ ได้รับเลือกจากที่ประชุมให้เป็นผู้จัดการบริษัทคนแรก ปราโมทย์ฯ ได้ปฏิบัติหน้าที่เต็มความสามารถ บริษัทนั้นก็เจริญก้าวหน้าเป็นลำดับมาจนกระทั่งถึงปัจจุบันนี้ ซึ่งมีทุนสำรองและทรัพย์สินเพิ่มขึ้นหลายสิบเท่าของทุนเดิม (๔ ล้านบาท) ปราโมทย์ฯ จึงเป็นผู้วางพื้นฐานช่วยให้ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ได้ประโยชน์จากกิจการรับประกันภัยนั้น